

Kaderbrief 2021

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Gemeente Leusden

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	4
Financieel kader	5
Inleiding	6
Begrotingspositie 2021-2024	7
Algemeen financieel beeld	10
Nieuw beleid 2021	14
Scenario's nieuw beleid 2021	19
Kaders begroting	22

Gemeente Leusden

Financieel kader

Inleiding

Inleiding

Voor u ligt de Kaderbrief 2021. Deze kaderbrief komt tot stand in een periode met veel onzekerheden. De structurele impact van het coronavirus is lastig in te schatten. Daarnaast speelt een nog meer onvoorspelbare factor, de herijking van het gemeentefonds vanaf 2022. Deze ontwikkelingen zijn nog te onzeker om te vertalen in de cijfers van deze kaderbrief. Ze hebben echter wel invloed op de keuzes die we moeten maken.

De financiële positie van gemeente Leusden verslechtert. De Voorjaarsnota geeft, op basis van bestaand beleid, een verslechtering die in de laatste drie jaar van de meerjarenbegroting nog net een klein overschot oplevert. De herijking van het gemeentefonds (uitgesteld tot 2022) zal voor Leusden een fors negatief herverdeeffect geven dat voor nu wordt ingeschat richting de € 1,4 miljoen. De coronacrisis zal een financiële impact hebben van enerzijds directe maatregelen en anderzijds mogelijke structurele effecten door de voorspelde economische recessie.

Gelet op de geschetste ontwikkelingen lijkt het onvermijdelijk dat Leusden zich voor de langere termijn moet gaan voorbereiden op een nieuwe kerntakendiscussie, of bezuinigingsoperatie. De huidige begrotingspositie biedt geen ruimte om de herijking van het gemeentefonds en de gevolgen van de coronacrisis te kunnen opvangen zonder toekomstige begrotingstekorten. Deze ontwikkelingen hebben echter ook gevolgen voor de keuzen voor het komende begrotingsjaar. De vraag die hierbij centraal staat is of er nog financiële ruimte is om het coalitieakkoord uit te voeren. Wij leggen u deze keuzen voor in vier scenario's.

In hoofdstuk 2 worden de uitgangspunten voor de Kaderbrief 2021 weergegeven. Ook komt hier de herijking van het gemeentefonds en de impact van Corona aan de orde. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de vraag of Leusden financieel gezond blijft aan de hand van een korte financiële verkenning. In hoofdstuk 4 worden de beleidsontwikkelingen en de financiële doorrekening beschreven. In hoofdstuk 5 schetsen we de vier scenario's met betrekking tot de keuzes binnen nieuw beleid en de financiële impact daarvan. In hoofdstuk 6 vindt u de financiële technische kaders. Wij sluiten af met een conclusie in hoofdstuk 7 en voorstellen besluiten in hoofdstuk 8.

Begrotingspositie 2021-2024

Financiële doorrekening bestaand beleid

In de Voorjaarsnota 2020 is de begrotingspositie geactualiseerd op basis van een doorrekening van het bestaande beleid. Dit betreft de financiële vertaling van door college en raad genomen besluiten en de effecten van autonome ontwikkelingen. De startpositie van de Voorjaarsnota wordt gevormd door de stand van de Najaarsnota 2019 en de daarna genomen besluiten waarbij met name de organisatieontwikkeling en de toekomst van de Korf de begrotingspositie beïnvloeden.

Resultaat Voorjaarsnota	(bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023	2024
Begroting 2020-2023		+3	0	+215	+146	+146
Structurele gevolgen Najaarsnota		0	+67	+52	+42	+42
Besluit de Korf		0	+197	+197	+197	+197
Besluit Organisatie Ontwikkeling		0	-146	-150	-150	-150
Startpositie voor Voorjaarsnota		+3	+118	+314	+235	+235
Ontwikkelingen Voorjaarsnota		-389	-268	-297	-222	-222
Resultaat na Voorjaarsnota		-386	-150	+17	+13	+12

Tabel 1 Resultaat Voorjaarsnota (bedragen x € 1.000)

De Voorjaarsnota geeft een structurele verslechtering over alle begrotingsjaren. Tegenvallers worden veroorzaakt door kostenstijgingen bij diverse verbonden partijen, een neerwaartse bijstelling van de WOZ-waarde woningen en niet-woningen, het niet realiseren van ombuigingsmaatregelen en de aanbesteding van de brandverzekering. Op basis van deze Voorjaarsnota concluderen wij dat de begrotingspositie nog net structureel sluitend is. Het vervolg van deze kaderbrief schetst echter ontwikkelingen waarbij we meer financiële ruimte nodig gaan hebben, omdat de begrotingspositie van Leusden nu fragiel is.

Monitor bezuinigingen

In de programmabegroting 2020-2023 en de kaderbrief 2020 is een pakket aan bezuinigingsmaatregelen opgenomen. Het totaal aan bezuinigingsmaatregelen sluit in meerjarenperspectief op een bedrag van € 1,7 mln. Over de voortgang en realisatie van de maatregelen wordt de raad jaarlijks tweemaal tussentijds geïnformeerd via een monitor als bijlage bij de Voor- en Najaarsnota.

Een groot gedeelte van de door de raad vastgestelde maatregelen is inmiddels per april 2020 gerealiseerd. Een deel is niet haalbaar, structureel € 80.000 en incidenteel voor het jaar 2020 € 326.000. Het grootste deel van de incidentele aframing betreft de taakstelling binnen het sociaal domein. Er is meer tijd nodig voor het implementeren van de maatregelen. De structurele aframing betreft de inkomstenverhogende maatregel waarbij leges in rekening worden gebracht voor vragen over vergunningsvrij bouwen. In de praktijk blijken inwoners niet bereid om te betalen voor de werkzaamheden. Vervolgens moet er wel ambtelijke capaciteit worden ingezet, omdat aanvragers fouten maken en er meer moet worden gehandhaafd.

bedragen x € 1.000	2020	2021	2022	2023	2024
Totaal maatregelen	1.366	1.581	1.641	1.716	1.716
Gerealiseerde maatregelen	-964	-1119	-1119	-1134	-1134
Investerings Sociaal Domein	200	250	250	250	250
Besparingsverlies	-326	-80	-80	-80	-80
Nog te realiseren	276	632	692	752	752

Tabel 2 Resultaat bezuinigingen (bedragen x € 1.000)

Monitor CUP 2018-2022

In het CUP zijn de bestuursopdrachten opgenomen voor het realiseren van de ambities in het coalitieakkoord 'Samen werken aan een sociaal, duurzaam en solide Leusden'. Over de uitvoering en voortgang van de bestuursopdrachten leggen wij tijdens de bestuursperiode 2018-2022 verantwoording af via de planning en control cyclus en via de jaarlijkse CUP-monitor. In bijlage (1) bij deze Kaderbrief treft u de tweede monitor aan.

De monitor geeft op hoofdlijnen een overzicht van de stand van zaken per april 2020 van elke bestuursopdracht. Nu we halverwege de bestuursperiode zijn aangekomen kan op basis van de monitor geconcludeerd worden dat de uitvoering van het CUP op schema ligt. Nagenoeg alle bestuursopdrachten zijn in uitvoering genomen. Samenleving Voorop staat hoog in het vaandel en we laten ruimte aan initiatieven van inwoners. We zien dat er op diverse beleidsterreinen opgaven liggen en nog veel werk verzet moet worden, bijvoorbeeld op gebied van duurzaamheid, in het Sociaal Domein en bij het invoeren van de Omgevingswet. Als gemeentebestuur gaan we

voor de resterende periode door op de ingeslagen weg. Voor de onderdelen van het CUP waarvoor extra middelen nodig zijn hebben we echter te maken met een financieel perspectief met veel onzekerheden. Wij verwijzen hiervoor naar hoofdstuk 5 met de scenario's.

Jaarrekeningresultaat 2019

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 0,16 miljoen (exclusief het positieve resultaat van het grondbedrijf ad € 1,0 miljoen). Het positieve resultaat komt ten gunste van reserve sociaal domein. Bij tussentijdse rapportages en andere raadsbesluiten is in 2019 € 2,19 miljoen aan de algemene reserves onttrokken en € 0,65 miljoen aan de reserve sociaal domein. Het feitelijke tekort op de exploitatie van de algemene dienst in 2019 bedraagt derhalve € 2,68 miljoen. In de jaarrekening 2019 vindt u de factoren die van invloed zijn geweest op het resultaat.

Risico's

Herijking gemeentefonds in 2022

Komende jaren vindt er een overheveling van het sociaal domein naar de algemene uitkering en een herverdeling van de algemene uitkering plaats. Beide trajecten lopen gelijk op. Voor deze herverdeling wordt onderzocht in hoeverre nog onvoldoende rekening is gehouden met kostenverschillen tussen gemeenten. Op basis van de eerste herberekening werd duidelijk dat er een verschuiving plaatsvindt van kleine/middelgrote welgestelde gemeenten naar grote steden en van plattelandsgedebieden naar de verstedelijkte gebieden. De herijking is uitgesteld naar 2022. Frontin Pauw, autoriteit op het gebied van het gemeentefonds, adviseert de nadeelgemeenten rekening te houden met een korting van € 100 per inwoner en hiervan € 50 op te nemen als een stelpost in de begroting en de rest onder te brengen bij de risico's. Voor Leusden betekent dit een korting van € 1,4 miljoen (bij € 50 per inw) en € 2,8 miljoen (bij € 100 per inw). De herijking zal wel gepaard gaan met een overgangsregeling waarbij naar verwachting wordt uitgegaan van een maximaal nadeel van € 25 per inwoner. De eerste korting in 2022 zou dan uitkomen op € 0,7 miljoen. Wij vinden het nog te vroeg om nu al een concrete korting op te nemen in de begroting. We wachten de bekendmaking van de uitkomsten in de decembercirculaire af.

In onderstaande tabel wordt de verwachte opbouw door Frontin Pauw weergegeven.

<i>bedragen x € 1.000</i>	2021	2022	2023	2024	2025
Herijking gemeentefonds € 100,- /inw.	-	-700	-1.400	-2.100	-2.800
Herijking gemeentefonds € 50,- /inw.	-	-700	-1.400	-1.400	-1.400

Tabel 3 Effecten herijking gemeentefonds (bedragen x € 1.000)

Effect coronacrisis op gemeentefonds

De overheidsuitgaven voor corona worden buiten de uitgavenkaders geplaatst, waardoor het accres niet toeneemt. Gemeenten worden financieel gecompenseerd door het Rijk. Onduidelijk is in welke mate. Er komen wel meer geluiden dat gemeenten niet de dupe mogen worden en dat volledige compensatie voor de hand ligt. Compensatie vanuit het Rijk vindt mogelijk plaats via het gemeentefonds, waardoor er wel een risico bestaat op een nadelig verdeeffect. De vraag is ook of een mogelijke economische crisis het toekomstige accres gaat beïnvloeden. Bij de voorgaande economische crisis in 2008 heeft het Rijk ervoor gekozen het accres een aantal jaren te bevriezen. Geen toename, maar ook geen afname. Het is aannemelijk dat hier weer voor wordt gekozen, mocht deze situatie zich voordoen. Zodra wij meer duidelijkheid krijgen over de financiële impact van deze crisis zullen wij u via een separate raadsinformatiebrief informeren.

Uitkomsten Impactanalyse corona

Per 30 april 2020 is een impact analyse opgesteld met betrekking tot de gevolgen van een economische crisis veroorzaakt door Covid-19. In bijlage (2 en 3) vindt u de samenvatting van deze analyse. De omstandigheden wijzigingen per dag. De analyse geeft hierdoor een indicatie. Ook is de mate van compensatie nog onduidelijk. De kosten zijn voornamelijk incidenteel van aard en zullen ook op deze wijze financieel worden behandeld. Structurele effecten voor 2021 en daarna zijn dusdanig onzeker, dat deze posten in deze kaderbrief nog niet worden meegenomen. Deze onzekerheden worden wel opgenomen in de concern brede risicomonitor. We weten niet wat de gevolgen van corona precies zullen zijn. Wel hebben we een ambtelijke verkenning gedaan om trends en ontwikkelingen te destilleren en de grootste onzekerheden vanuit het Leusdens gemeentelijk perspectief te identificeren. Op basis daarvan zijn dilemma's en kansen uitgewerkt. In bijlage 4 treft u aan mogelijke toekomstperspectieven als verhalen van fictieve dorpsgenoten tegen de achtergrond van de trends en scenario's. Zoals gezegd is dit een ambtelijke verkenning waarbij de ambtelijke organisatie de vrijheid heeft gekregen van het college om mogelijke toekomstperspectieven te schetsen, dit zonder politieke kleur.

	2020	2021	2021	2021
<i>bedragen x € 1.000</i>		<i>Scenario 1</i>	<i>Scenario 2</i>	<i>Scenario 3</i>
Totaal structureel	11	149	357	704
Totaal incidenteel	938	217	285	973
Totaal	949	367	642	1.677

Tabel 4 *Inschatting kosten Covid-19 (bedragen x € 1.000)*

Algemeen financieel beeld

Inleiding

Blijft Leusden financieel gezond? Aanleiding voor deze vraag vormt het tekort op de algemene dienst in 2018 van € 1,6 miljoen en in 2019 € 2,7 miljoen.

Terugblik

Vorig jaar is de vraag 'Is Leusden financieel gezond?' voorgelegd aan Deloitte die met het instrument 'benchmark financiële positie' gemeente Leusden heeft vergeleken met andere gemeenten. De hoofdconclusie uit de benchmark formuleerde Deloitte als volgt: "Het algemene beeld van de financiële positie van de gemeente Leusden is gezond en evenwichtig. Dit geeft een goede basis om op beheerste wijze de ambities van de gemeente te realiseren." Daarnaast doet Deloitte een aantal aanbevelingen met betrekking tot de methode voor de weerstandscapaciteit, het gebruik van signaleringswaarden voor schuldquote en solvabiliteit, en het in standhouden van het eigen vermogen.

Vooruitblik

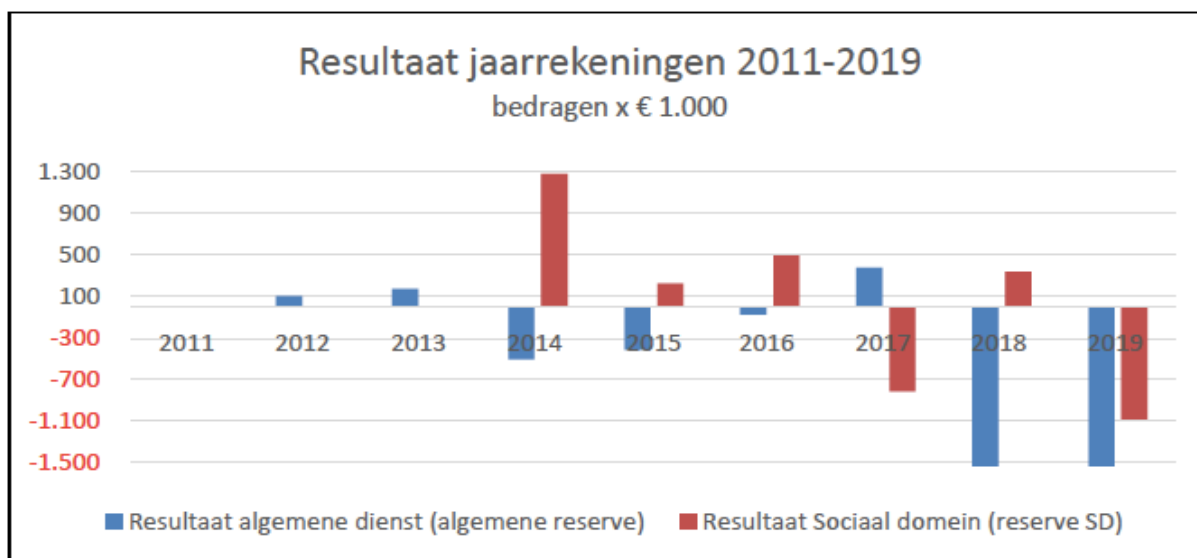
De conclusie van Deloitte is grotendeels gebaseerd op cijfers en resultaten uit het verleden. Deloitte geeft ook een advies richting de toekomst. Een belangrijk aandachtspunt is het beperken van het financieren van exploitatietekorten. Het is belangrijk inkomsten en uitgaven in evenwicht te houden. De gezonde financiële positie van gemeente Leusden komt vooral voort uit haar gunstige eigen vermogenspositie die in het verleden is opgebouwd. De afgelopen jaren heeft gemeente Leusden hiervan de vruchten kunnen plukken.

De jaarrekeningen van de afgelopen jaren laten een minder financieel solide beeld zien. Beperkte stortingen in de reserves en forse onttrekkingen. Werkelijke inkomsten en uitgaven zijn niet in evenwicht, ondanks een aanvankelijk sluitende begroting. De omstandigheden zijn ook drastisch gewijzigd. Meer taken, minder middelen. Weinig ruimte voor lokale ambities. Dat voelt niet goed en vormt lastige dilemma's. In deze omstandigheden is het logisch te steunen op reserves uit het verleden. Desondanks ontstaat wel de vraag wat huidige keuzen gaan betekenen voor de toekomst. In dit hoofdstuk willen we stilstaan bij een aantal financiële ontwikkelingen.

Ontwikkeling structureel evenwicht

De laatste jaren is het steeds moeilijker om een financieel structureel evenwicht te vinden tussen de inkomsten en uitgaven in de exploitatie. De druk op de reserves neemt toe. Gelijktijdig drogen de opbrengsten uit de grondexploitatie op, waardoor de reserves minder worden gevoed. Als de buffers minder worden is het belangrijk dat de exploitatie wel structureel in evenwicht is. Dat er ook ruimte is om nieuwe buffers te vormen om ook toekomstige incidentele uitgaven te kunnen doen. Ofwel dat er als het ware gespaard kan worden vanuit de exploitatie voor eenmalige uitgaven.

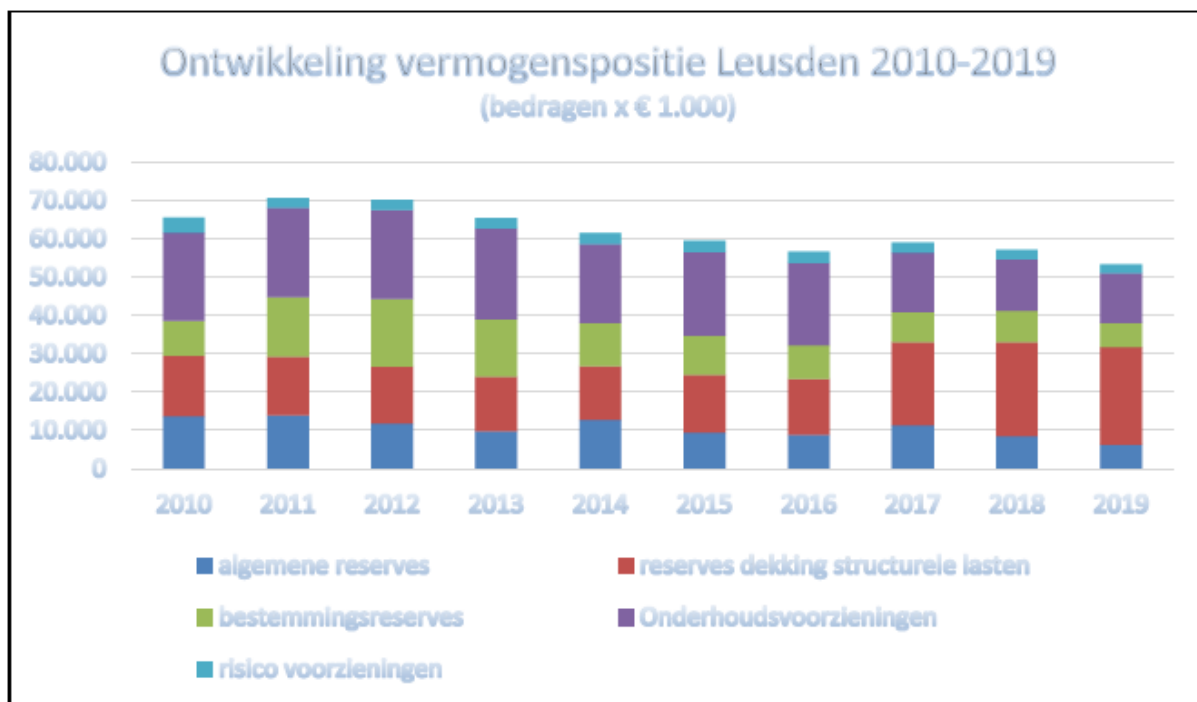
Indien we kijken naar de resultaten van de jaarrekeningen van de afgelopen jaren dan zien we dit beeld bevestigd. Met name in 2018 en 2019 hebben we de algemene reserve en de reserve sociaal domein moeten inzetten om tekorten te dekken.

Ontwikkeling eigen vermogen positie

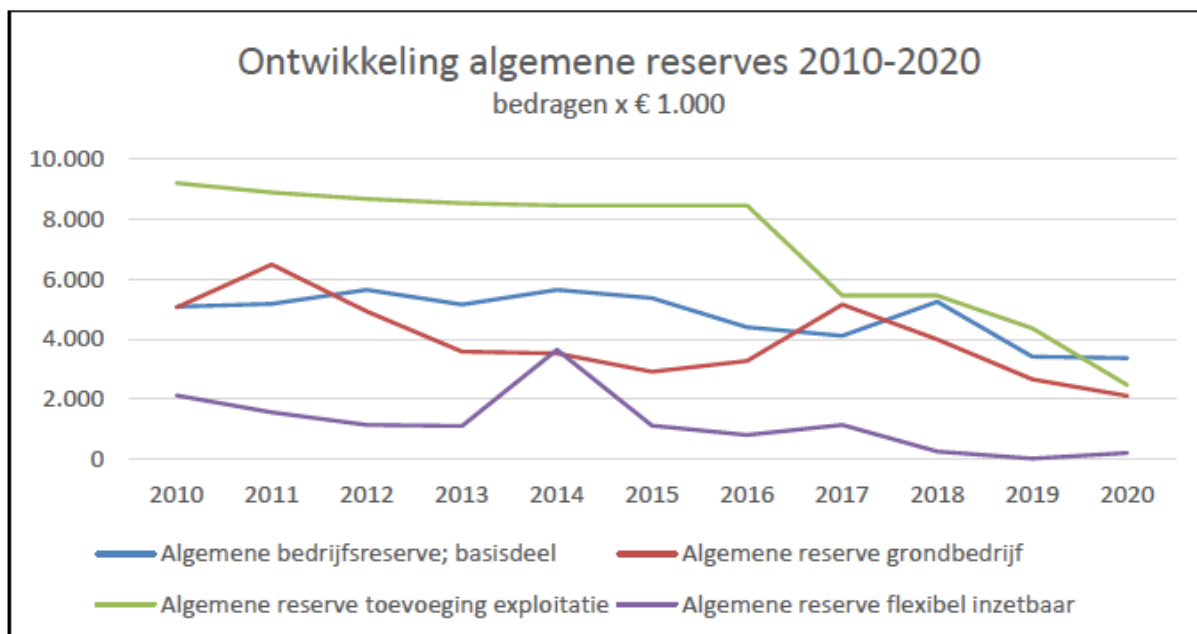

Leusden is een gemeente met een sterke vermogenspositie. Er is echter wel sprake van een dalende trend door de hiervoor beschreven inzet van het vermogen.

Het eigen vermogen is opgebouwd uit allerlei reserves en voorzieningen. Eigen vermogen is in wezen vrij beschikbaar kapitaal. Een aantal reserves is echter geen vrij beschikbaar kapitaal. Deze reserves hebben een incidentele bestemming of zijn bestemd voor toekomstige verplichte structurele lasten. Voorbeelden hiervan zijn de reserve onderwijshuisvesting of de reserve kapitaalslasten maatschappelijke investeringen. Aan voorzieningen liggen onderbouwde verplichtingen ten grondslag. Het verplichtende karakter is hier nog sterker dan bij een bestemmingsreserve.

Het vrij besteedbare deel van het vermogen wordt gevormd door de algemene reserves. Onderstaand geven wij het verloop van deze reserves weer:

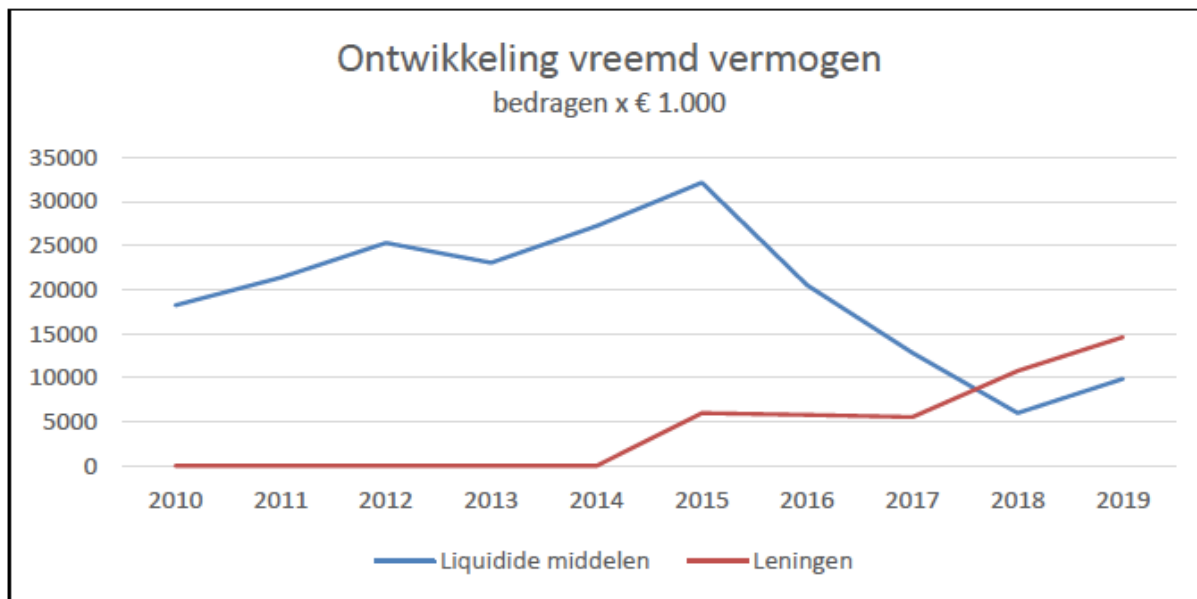
De algemene reserve basisdeel en grondbedrijf vormen het weerstandsvermogen. De algemene reserve toevoeging exploitatie is in het verleden gevormd als een spaarpot, waarvan de renteopbrengsten structureel aan de exploitatie worden toegevoegd. De algemene reserve flexibel deel is de volledig vrij besteedbare ruimte. We zien dat deze ruimte vanaf 2016 zeer beperkt is.

Ontwikkeling vreemd vermogen

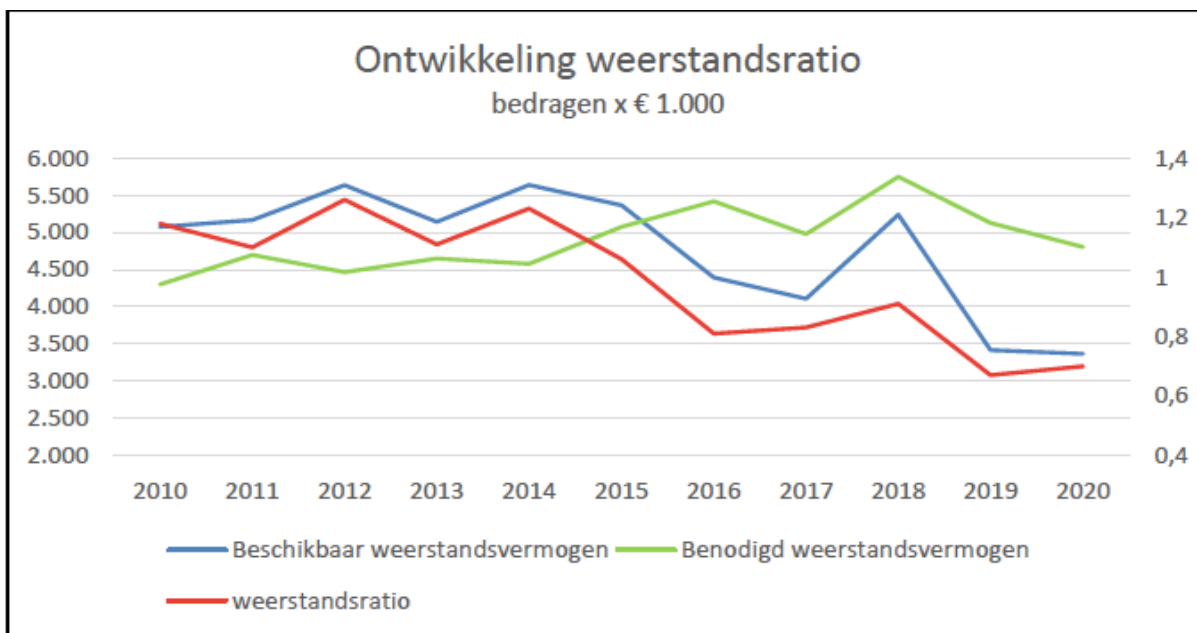
Door de inzet van reserves ontstaat er een financieringsvraagstuk. Er zijn liquide middelen nodig om aan de verplichtingen te voldoen. Bij een dekkingstekort wordt een deel van de reserve liquide gemaakt. Hierdoor neemt de liquiditeitspositie in eerste instantie af en ontstaat er op een zeker moment meer behoefte aan vreemd vermogen.

Onderstaande grafiek geeft deze beweging weer. Vooral nog betreft het huidige vreemd vermogen vooral projectfinancieringen van vastgoed, waar tegen de waarde van het vastgoed op de balans staat. Hierdoor verandert de vermogenspositie min of meer niet. Echter door het financieren van tekorten in de exploitatie neemt het eigen vermogen wel af. Hier staan immers geen waarden tegenover op de balans. Voor Leusden betekent dit een kentering in haar financiële huishouding.

Ontwikkeling weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt gevormd door de algemene reserve basisdeel en de algemene reserve grondbedrijf. Weerstandsvermogen is nodig om risico's op te vangen. De risico's worden gekwantificeerd in een benodigd weerstandsvermogen. De verhouding tussen deze twee is de weerstandsratio. In onderstaande grafiek geven we de ontwikkeling van de weerstandsratio weer.

We zien vanaf 2015 dat de weerstandsratio onder de norm van 1 komt. Dit wordt enerzijds veroorzaakt door het lagere weerstandsvermogen, maar anderzijds ook door de stijgende risico's c.q. de omzet van onze begroting.

De weerstandsratio bedraagt op dit moment 0,7 (stand Voorjaarsnota 2020). Dat is buiten de afgesproken bandbreedte van 0,8 - 1,2. Ook in de Najaarsnota 2019 lag de ratio met 0,67 al onder de 0,8. Conform de huidige beleidslijn moet de ratio weer worden verhoogd naar de norm van 1. In de huidige financiële onzekere situatie is zeker belangrijk dat ons weerstandsvermogen op niveau is. In de Voorjaarsnota doen wij de raad een voorstel om een surplus in de algemene reserve grondbedrijf over te hevelen naar de algemene reserve basisdeel. Daarin hebben we ook gekeken naar de risico's binnen de grondexploitatie. Omdat we binnen de algemene reserve grondbedrijf buffers moeten aanhouden is een verdere verlaging van de weerstandsratio van het grondbedrijf niet verantwoord.

Om het weerstandsvermogen toch aan te vullen resteert alleen de algemene reserve toevoeging exploitatie. Tot nu toe hebben we deze reserve aangewend voor specifieke bestedingsdoelen. Gelet op de financiële situatie stellen wij nu voor om deze reserve in te zetten om het weerstandsvermogen op niveau te brengen. Op basis van de Voorjaarsnota berekenen wij de benodigde aanvulling als volgt:

	<i>bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	Ratio
Stand voorjaarsnota 2020		3.367	0,70
Storting reserve Sociaal Domein (jaarrekeningresultaat)		-165	
Aanvullen weerstandsvermogen tot ratio 1		1.603	
Benodigd weerstandsvermogen		4.805	1,00

Tabel 5 Aanvulling weerstandsvermogen (bedragen x € 1.000)

Conclusie

De vermogenspositie van Leusden is altijd een belangrijke troefkaart geweest. In het verleden hebben we met goede rendementen, de mooie beleggingsopbrengsten als extra inkomsten aan onze exploitatie kunnen toevoegen. Nadat door de invoering van het schatkistbankieren en een daling van de marktrente (naar nul procent) de rendementen aanzienlijk terugliepen hebben we de afgelopen jaren ons vermogen ingezet om diverse zichtbare resultaten in de samenleving te bekostigen. De grafieken in dit hoofdstuk laten zien dat de vermogenspositie de afgelopen 10 jaar behoorlijk is verkleind en gelijktijdig ook de liquiditeitspositie sterk is afgenomen. In 2015 zijn we gestart met het lenen voor grote projecten. Op zich is er niets mis met lenen van geld, echter de structurele kosten nemen hierdoor wel verder toe. Dit is een omgekeerde beweging ten opzichte van het verleden voor de gemeente Leusden.

Naast de daling van het vermogen door investeringen zien we echter ook een daling door het dekken van exploitatietekorten. De grafiek met de jaarrekeningresultaten laat zien dat we voor de jaren 2017-2019 € 4,5 miljoen tekort ten laste van de algemene reserve en reserve sociaal domein hebben gedekt. Dit is geen goede ontwikkeling. Ons weerstandsvermogen staat daardoor onder druk en de ontwikkeling toont aan dat de structurele uitgaven en inkomsten niet in evenwicht zijn. We hebben de ambitie om financieel solide te zijn. Dit betekent dat we zouden moeten stoppen met tekort financiering. Dit houdt in dat een meerjarenbegroting niet alleen op termijn sluitend moet zijn, maar ook in het eerste begrotingsjaar. Ons coalitieakkoord heeft echter ook twee andere ambities: sociaal en duurzaam. Het is onze uitdaging om deze drie ambities in evenwicht te houden in deze Kaderbrief. In hoofdstuk 4 en 5 gaan wij hier nader op in

Nieuw beleid 2021

Overzicht

Wij hebben de wensen voor nieuw beleid geïnventariseerd en geprioriteerd in categorieën van 1 t/m 4. Gezien de beperkte financiële middelen hebben wij ervoor gekozen, in beginsel, alleen het nieuwe beleid uit categorie 1 in deze Kaderbrief op te nemen. Dit betreft vooral wettelijk verplichte taken. Daarnaast zijn er enkele lopende verplichtingen en beleidswensen opgenomen. De beleidswensen zijn eerder genoemd in het raadsvoorstel organisatie ontwikkeling. Via een amendement is er voor gekozen deze vier beleidswensen integraal af te wegen in de Kaderbrief. De lopende verplichtingen zijn onderwerpen die incidenteel worden bekostigd en waarbij het passend is een jaar extra te laten doorlopen om naar alternatieven te zoeken of desgewenst uit te faseren. Dit betekent ook dat we voor een aantal prioriteiten binnen de huidige begrotingspositie geen middelen beschikbaar kunnen stellen. Wij noemen hierbij de brandweerpost Leusden centrum en herontwikkeling van de Korf. Tien onderwerpen van het nieuw beleid hebben een financieel effect. Deze worden in onderstaande tabel weergegeven, inclusief de financiële ruimte voor dit nieuwe beleid. Hierna worden de onderwerpen kort toegelicht. Een uitgebreidere toelichting kunt u vinden in bijlage (3) "Wenseninventarisatie nieuw beleid 2021".

(bedragen x € 1.000)	2021	2022	2023	2024	Toelichting
1. Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)	-20	-20	-20	-20	Wettelijke verplicht
2. Omgevingswet (1)	-39	-39	-39	-39	Wettelijke verplicht
3. Energietransitie	-80	-80	-80	-80	RV organisatie ontw
4. Zorgkosten Sociaal Domein	-40	-40	-40	-40	RV organisatie ontw
5. Transitie Sociaal Domein	-50	-50	-50	-50	RV organisatie ontw
6. Leusden op de kaart		-43	-43	-43	RV organisatie ontw
<i>Subtotaal</i>	-229	-272	-272	-272	
Financiële ruimte nieuw beleid structureel	50	50	50	50	
Totaal nieuw beleid structureel	-179	-222	-222	-222	

Tabel 6 Nieuw beleid structureel (bedragen x € 1.000)

(bedragen x € 1.000)	Incidenteel 2021	
7. Omgevingswet (2)		-232
8. Eetwerkcafé		-50
9. Peuterspeelzaal		-60
10. Uitvoering Regionale Energie Strategie		-70
<i>Subtotaal</i>		-412
Financiële ruimte nieuw beleid 2021 incidenteel		80
Totaal nieuw beleid incidenteel		-332

Tabel 7 Nieuw beleid incidenteel (bedragen x € 1.000)

Nieuw beleid structureel

1. Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)

Vanaf 1 januari 2020 is de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) van kracht en van toepassing op de gehele Nederlandse Overheid. De maatregelen zijn verplicht gesteld door het Rijk. Eén van deze maatregelen is het afnemen van een SIEM/SOC oplossing. Deze oplossing stelt ons in staat om dreigingen en aanvallen, van zowel binnen als buiten de organisatie, in een zeer vroeg stadium te detecteren. Hiermee kan een aanval zo snel mogelijk worden gestopt of zelfs voorkomen. Deze oplossing betreft een structurele uitgave van € 20.000 per jaar. Het bedrag is voor alle gemeenten gelijk.

2. Omgevingswet (1)

In april 2020 is bekend gemaakt dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet wordt doorgeschoven naar 1 januari 2022. De combinatie van een stevige implementatieopgave, in het bijzonder inzake het digitale stelsel en de maatregelen rond het coronavirus heeft een (te) grote impact op alle partijen. In 2020 vindt een groot deel van de implementatiewerkzaamheden plaats. Dit wordt nader uitgewerkt en afgerond in 2021. Leusden bereidt zich via een meerjarig proces voor op de Omgevingswet met een programma waarin verschillende sporen en deelprojecten in samenhang worden uitgevoerd. Naast een incidenteel budget is er structureel € 10.000 nodig voor het onderhouden en actualiseren van de digitale omgevingsvisie en € 29.000 voor formatie-uitbreiding voor applicatiebeheer Squit.

3. Energietransitie

Langzaam maar zeker worden de contouren voor de energietransitie concreter: het gaat om een hele forse opgave die - zo luidt de ambitie - zo mogelijk ook nog versneld moet worden. Verder is het een langdurig proces waar we zeker tot 2040 mee bezig zijn. De inspanning bestaat er enerzijds uit de basis op orde te krijgen door het maken van een Transitievisie Warmte en daarop gebaseerd een aanpak voor de warmteplannen per wijk, het realiseren van het Energieloket en Energiehuis en anderzijds uit het stimuleren, faciliteren en -waar nodig- verbinden van initiatieven uit de samenleving. De gemeente kan simpelweg niets zonder de inzet van de samenleving. Daarnaast doen we samen met onze regiogemeenten in 2020 een bod aan het Rijk voor de energiebesparings-mogelijkheden in de regio en de opwek van duurzame energie. Dit met als doel om in 2030 49% minder CO₂-uitstoot te hebben gerealiseerd en uiteindelijk in 2050 95% reductie. De uit de RES en onze eigen ambitie voortkomende plannen moeten vervolgens ook gerealiseerd worden. Hiervoor is enerzijds inzet nodig om het ruimtelijk kader hier op aan te passen en anderzijds zal moeten worden bezien hoe actief de gemeente hierin zelf moet participeren om deze beweging te laten plaats vinden. Voor de uitvoering van de warmtevisie zijn vanuit het Rijk extra middelen beschikbaar gesteld in het kader van het klimaatakkoord. Naast deze middelen denken wij nog € 80.000 structureel per jaar nodig te hebben om deze taak te kunnen uitvoeren.

4. Zorgkosten Sociaal Domein

Er wordt flink ingezet op het bereiken van de doelen Sociaal Domein zoals beschreven in het college uitvoeringsprogramma. De taskforce zoals deze is ingezet, heeft zijn vruchten afgeworpen en inzicht gegeven in het werk dat moet gebeuren. We blijven sturen op de doelen. We zien tegelijkertijd dat dit veel vraagt van onze beleidsadviseurs in het sociaal domein. Naast het sturen op de doelen, is er ook veel regulier werk dat moet gebeuren. Om onze beleidsadviseurs te laten focussen op het realiseren van de doelen, wordt voorgesteld om een junior beleidsadviseur aan te trekken voor een deel van de reguliere taken om op die manier de beleidsadviseurs te ontlasten. De kosten bedragen structureel € 40.000.

5. Subsidie Lariks

Met Lariks zijn wij in gesprek om te bepalen welke activiteiten uitgevoerd moeten worden binnen het beschikbare subsidiebedrag. We zien echter met de omslag die gemaakt dient te worden binnen de organisatie en de opgave die er ligt dat we veel vragen van de stichting. Wij vragen om middelen ad € 51.000 structureel beschikbaar te stellen, zodat wij hierin vlot kunnen handelen. Met deze aanvraag zijn de middelen beschikbaar, maar nadere gesprekken met stichting Lariks zijn nodig om te bepalen in hoeverre deze middelen werkelijk nodig zijn.

6. Leusden op de kaart

In het college uitvoeringsprogramma is Leusden op de kaart nadrukkelijk genoemd. Om hier uitvoering aan te geven is met de samenleving een visie recreatie en toerisme opgesteld. In de visie is opgenomen dat voor het realiseren van de visie structureel formatie in de gemeentelijke organisatie beschikbaar moet zijn. Wij stellen voor om deze visie uit te voeren en hier de benodigde financiële middelen voor beschikbaar te stellen zodat we ook de capaciteit hebben om hier uitvoering aan te geven. Zie het raadsvoorstel Visie Recreatie en Toerisme L235487, raadsbesluit 12 maart 2020. De kosten worden geraamd op € 43.000 vanaf 2022.

Nieuw beleid incidenteel

7. Omgevingswet (2)

In 2020 vindt een groot deel van de implementatiewerkzaamheden plaats. Dit wordt nader uitgewerkt en afgerond in 2021. Leusden bereidt zich via een meerjarig proces voor op de Omgevingswet met een programma waarin verschillende sporen en deelprojecten in samenhang worden uitgevoerd. Het door de raad bij de begroting 2017 beschikbaar gestelde budget van € 300.000 raakt in 2020 uitgeput. Om de implementatie verder te kunnen uitvoeren is een aanvullend budget nodig van € 232.000.

8. Huis van Leusden Eetwerkcafé

Er is voor gekozen om medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt te laten werken in het eetwerkcafé (EWC). De begeleiding van deze medewerkers kost structureel extra tijd. Daarnaast willen we dat de medewerkers een ontwikkeling doormaken, en hierbij gebruik maken van professionele hulp die de ontwikkelplannen gaat maken en uitvoeren. De huuropbrengsten van het EWC zijn daarnaast niet realiseerbaar. De totale kosten die hiermee gemoeid zijn worden geschat op € 50.000. Om deze voorziening niet abrupt af te breken willen we dit tekort nog één keer incidenteel dekken. Het jaar 2021 wordt gebruikt om naar alternatieven te zoeken.

9. VVE en peuteropvangbeleid

In 2017 heeft de raad het huidige beleid rondom VVE en peuteropvang beleid geactualiseerd en voorzien van een incidentele bekostiging. In de afgelopen jaren zijn de rijksmiddelen VVE en peuteropvang nagenoeg bevroren, daar waar in 2017 nog een toename aangekondigd en dus voorzien was. Bij ongewijzigd beleid is het huidige bedrag in de begroting ontoereikend. Dit heeft vooral gevolgen voor de beschikbare plekken op de peuteropvang. Bij ongewijzigd beleid ontstaat er vanaf 2021 een tekort van € 60.000. De raad heeft eerder aangegeven, na de evaluatie in 2020, te willen besluiten over het vervolg. Om de beschikbare plekken binnen de

peuteropvang plekken niet abrupt af te breken willen we dit tekort voor 2021 nog één keer incidenteel dekken. Hiermee is er tijd om naar alternatieven te zoeken.

10. Uitvoering Regionale Energie Strategie (RES)

Tot medio 2021 zijn regio's en Rijk bezig met de onderlinge afspraken over energiebesparing en opwekking in het kader van de Regionale Energiestrategie (RES). Daarna moet deze strategie ook tot uitvoering worden gebracht. De zoekgebieden die uit de RES naar voren komen moeten, samen met randvoorwaarden voor realisatie, worden vertaald in de Omgevingsvisie en het Omgevingsplan. Naar verwachting zijn dit intensieve processen met de samenleving. Dit alles valt ook samen met de eerste jaren dat we ervaringen gaan op doen met de Omgevingswet. We verwachten dat het werken met de Omgevingswet in het begin om extra inzet vraagt en mogelijk ook externe kosten. Als we deze inzet en kosten kunnen verhalen op de initiatiefnemer (zoals ook bij de huidige wetgeving) dan zijn geen extra incidentele middelen nodig. Mocht het kostenverhaal niet mogelijk zijn, dan zijn wel extra middelen nodig. Hiervoor wordt rekening gehouden met een incidenteel bedrag van € 70.000.

Financiële doorrekening nieuw beleid structureel

In onderstaande tabel zijn de kosten van het nieuw beleid toegevoegd aan de startpositie van de Kaderbrief. Nieuw beleid blijkt alleen mogelijk door incidenteel gebruik te maken van de vrij beschikbare reserves.

<i>bedragen x € 1.000</i>	2021	2022	2023	2024
Begroting 2020-2023	0	215	146	146
Structurele gevolgen Najaarsnota	67	52	42	42
Besluit de Korf	197	197	197	197
Besluit Organisatie Ontwikkeling	-146	-150	-150	-150
Startpositie Voorjaarsnota	118	314	235	235
Ontwikkelingen Voorjaarsnota	-268	-297	-222	-222
Startpositie kaderbrief	-150	17	13	13
Saldo Nieuw beleid	-179	-222	-222	-222
Saldo kaderbrief (incl. nieuw beleid)	-329	-205	-209	-209

Tabel 8 Financiële doorrekening nieuw beleid (bedragen x € 1.000)

Financiële doorrekening nieuw beleid incidenteel

Wanneer het incidentele nieuw beleid wordt bekostigd uit de algemene reserve basisdeel zal deze reserve verder afnemen. In onderstaande tabel wordt een prognose weergegeven en het effect op de weerstandratio.

Algemene reserve; basisdeel	Bedrag	Ratio
Stand 1-1-2020 (jaarrekening 2019)	3.416	
Diverse mutaties	-169	
Resultaat jaarrekening 2019	688	
Budgetoverheveling vanuit jaarrek. 2019	-522	
Storting reserve Sociaal Domein (jaarrekeningresultaat)	-165	
subtotaal	3.248	0,68
Storting vanuit reserve grondbedrijf	553	
subtotaal	3.801	0,79
Onderzoeksbudget de Korf	-210	
Voorlopig resultaat Voorjaarsnota	-389	
subtotaal	3.202	0,67
Aanvullende dekking nieuw beleid 2021 incidenteel	-332	
Prognose na dekking incidenteel beleid	2.870	0,60

Tabel 9 Ontwikkeling algemene reserve bij totaal nieuw beleid (bedragen x € 1.000)

Overige beleidsontwikkelingen binnen bestaande middelen

Naast nieuw beleid, waarvoor extra middelen nodig zijn, zijn er nog een aantal andere beleidsontwikkelingen in 2021. Een deel van deze onderwerpen kunnen vooralsnog binnen de bestaande middelen worden uitgevoerd. Als volgt

Invoering rechtmatigheidsverantwoording in 2021

In de rechtmatigheidsverantwoording zal vanaf 2021 het college van burgemeester en wethouders aangeven in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. De paragraaf Bedrijfsvoering wordt de aangewezen plek om een nadere toelichting te geven door het college op zaken die de rechtmatigheid raken en hoe de beheersing is vormgegeven. De Commissie BBV zal in 2020 uitwerken welke informatie over de rechtmatigheidsverantwoording in de paragraaf bedrijfsvoering kan worden opgenomen. Er is vooralsnog geen uitbreiding (noch een inperking) beoogd van de rechtmatigheidstoetsing. Dit betekent dat kan worden volstaan met de huidige set van interne controles.

Riool en klimaatadaptatie

Ons klimaat verandert. Dit vraagt om beleid en uitvoering op twee terreinen: klimaatmitigatie (m.n. energie- en grondstoffenbeleid) en klimaatadaptatie (hoe om te gaan met extremen in het weer). Voor dit laatste onderwerp is de Nationale Adaptatiestrategie (NAS) geformuleerd. De NAS geeft aan dat klimaatadaptatie een relatief nieuw beleidsveld is met een brede invloedssfeer en vraagt gemeenten daar nadrukkelijk aandacht en capaciteit voor op te bouwen. Zo is het bijvoorbeeld van belang dat klimaatadaptatie een plek krijgt in omgevingsvisies en in overheidsinvesteringen nadrukkelijk wordt meegenomen.

Daarnaast is in december 2019 is het Gemeentelijk Riolerings Plan 2019-2023 vastgesteld. Hieruit komen, naast regulier onderhoud, ook een aantal integrale (klimaatadaptatie-)projecten voort. Onder andere het Ruimtelijk Adaptatie Plan (RAP) dat eind 2020 wordt aangeboden. Mede naar aanleiding van de uitkomsten uit het RAP, is het voor Leusden gewenst in 2021 een klimaatadaptatie-plan op te stellen gericht op Leusden.

Wet KwaliteitsBorging (WKB)

De invoering van deze wet is gekoppeld aan de invoering van de Omgevingswet. De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld, waardoor de WKB nu ook is uitgesteld tot 1 januari 2022. De wet heeft tot doel dat de technische toets van bouwaanvragen plaatsvindt door een gecertificeerd particulier bedrijf. De toets aan het bestemmingsplan en welstand blijft bij de gemeente liggen. Na afloop van de bouw levert de kwaliteitstoets het dossier bij de gemeente in, die het toetst, goedkeurt en archiveert. Voor zover nu bekend zal er een (geringe) verschuiving plaatsvinden van vergunningverlening naar toezicht. Het uitgangspunt is dat het de gemeenten geen geld gaat kosten. Hoe zich dit gaat verhouden tot de legesinkomsten is ook nog niet bekend.

Toekomstige woningbouw

In 2020 is gesproken over het faciliteren van toekomstige woningbouwlocaties. De raad heeft een voorbereidingskrediet van € 5 miljoen beschikbaar gesteld voor strategische aankopen. Het jaar 2021 wordt gebruikt om hier verder vorm aan te geven.

Uitrol 5G

Nederland staat aan de vooravond van de uitrol van het 5G netwerk voor digitale communicatie. Vooral nog heeft het Rijk aangegeven dat gemeenten verplicht zijn om medewerking te verlenen aan deze uitrol. Dit zal naar verwachting onder meer via vergunningen/RO-procedures mogelijk moeten worden gemaakt. Mogelijk is het ook nodig dit vooraf te laten gaan door beleidsvorming.

Overige beleidsontwikkelingen met onzekerheid dekking

Naast de beleidsontwikkelingen die realiseerbaar zijn binnen de bestaande middelen zijn er ook een aantal beleidsontwikkelingen, waarbij onzekerheid bestaat over de financiële dekking vanuit het Rijk. Deze worden hieronder beschreven.

Wet Inburgering

De inwerkingtreding van de nieuwe Wet Inburgering is uitgesteld naar ingangsdatum 1 juli 2021. Op grond van de wet zal de regie op inburgering bij gemeenten terechtkomen, waaronder ook de verantwoordelijkheid voor het aanbieden van inburgering(taal)lessen.

Wijziging Wet gemeentelijke schuldhulpverlening

De Tweede Kamer heeft op 10 maart 2020 het wetsvoorstel aangenomen tot wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) voor de uitwisseling van persoonsgegevens. Beoogde invoeringsdatum is 1 januari 2021. Vanaf deze datum is de gemeente verantwoordelijk voor vroeg-signalering, waarbij de gemeente contact moet opnemen met inwoners naar aanleiding van signalen van betalingsachterstanden van schuldeisers, die een indicatie vormen voor meer schulden.

Inclusieagenda

Het is een wettelijke taak om een inclusieagenda op te stellen. Aan de raad wordt eind 2020 een voorstel aangeboden om de ambitie en maatregelen vast te stellen.

Doordecentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Vanaf 2022 worden de taken voor Beschermd Wonen (BW) en Maatschappelijke Opvang (MO) doorgedecentraliseerd van de centrumgemeenten (regio) naar alle gemeenten (lokaal). Het financieringsmodel zal worden aangepast van een historisch-, naar een objectief verdeelmodel. Op termijn zullen daarbij herverdeel-effecten ontstaan tussen regio's en gemeenten. Er komt een ingroeimodel tot en met 2031.

Wijziging woonplaatsbeginsel

Een nieuwe definitie van het woonplaatsbeginsel wordt opgenomen in de Jeugdwet en daarom wordt de wet gewijzigd. De wetwijziging treedt naar verwachting op 1 januari 2021 in werking. Met de wijziging van het woonplaatsbeginsel wordt het budget voor voogdij en 18+ op een andere wijze verdeeld. Om het nieuwe woonplaatsbeginsel te kunnen toepassen moeten gemeenten en jeugdhulpaanbieders en gecertificeerde instellingen hun administratieve processen gaan aanpassen.

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg

De wet is in werking getreden op 1-1-2020. Deze wet biedt mogelijkheden om ambulante en preventieve hulp te bieden aan mensen met reeds gediagnosticeerde geestelijke problemen die niet vrijwillig in zorg gaan. De wet zal in de gemeente Leusden deel gaan uitmaken van de bestaande sluitende aanpak: de verwarring voorbij en de persoonsgerichte aanpak.

Scenario's nieuw beleid 2021

Inleiding

Naar aanleiding van het hiervoor beschreven, wordt duidelijk dat de financiële positie van gemeente Leusden verslechtert. De herijking van het gemeentefonds zal voor Leusden een negatief effect geven. Ook de Coronacrisis zal op haar manier een financiële impact hebben.

Onder dit financiële gesternte is deze Kaderbrief 2021 opgesteld. Duidelijk is dat we, gelet op de geschetste ontwikkelingen, ons sowieso moeten gaan voorbereiden op een nieuwe kerntakendiscussie, of bezuinigingsoperatie. De huidige begrotingspositie biedt geen ruimte om de herijking van het gemeentefonds en de gevolgen van de coronacrisis op te vangen en zullen leiden tot toekomstige begrotingstekorten. Voor een nieuwe fundamentele discussie hebben we tijd nodig. In deze Kaderbrief kondigen we de start van deze operatie aan met als doel om voor de begroting 2022-2025 keuzes te kunnen maken om in de toekomst tot een meer evenwichtige meerjarenbegroting te komen.

Voor de kaders van de begroting 2021-2024 willen we vier scenario's hanteren. Bij elk scenario geven wij aan wat de structurele en incidentele gevolgen zijn. Daarnaast geven wij aan wat het effect is op de weerstandsratio en vervolgens de benodigde aanvulling van het weerstandsvermogen ten laste van de algemene reserve toevoeging exploitatie en het daarin resterende saldo.

Scenario 1

Gelet op de financiële positie moeten we nu al de tering naar de nering zetten. Dit betekent dat we geen extra middelen voor uitvoering van het coalitieakkoord beschikbaar stellen en dat op veel onderdelen van het CUP ook daadwerkelijk een pas op de plaats moet worden gezet. De ruimte voor nieuw beleid wordt ingezet voor een aantal wettelijke taken en twee lopende verplichtingen. Het weerstandsvermogen zal moeten worden ingezet om tegenvallers op te kunnen vangen.

Scenario 1	Inc. 2021	2021	2022	2023	2024
Startpositie kaderbrief		-150	17	13	13
1. Baseline Informatiebeveiliging Overheid (1.6)		-20	-20	-20	-20
2. Omgevingswet (4.5)		-39	-39	-39	-39
7. Omgevingswet (4.5)	-232	x			
8. Eetwerkcafé (1.5)	-50	x			
9. Peuterspeelzaal (3.13)	-60	x			
Financiële ruimte nieuw beleid	80	50	50	50	50
Saldo kaderbrief (incl. nieuw beleid)	-262	-159	8	4	4

Tabel 10 Financiële effecten scenario 1 (bedragen x € 1.000)

Ratio weerstandsvermogen	Saldo reserve exploitatie besluitvorming	toevng na	Uitname aanvullen tot ratio 1	Uitname scenario 1 tot ratio 1	Restant reserve toevng exploitatie bij ratio 1
0,65		2.375	-1.603	-262	510

Tabel 11 Restant reserve toevoeging exploitatie bij scenario 1 (bedragen x € 1.000)

Scenario 2

In het voorstel Organisatie Ontwikkeling hebben wij structurele middelen opgenomen om een aantal ambities van ons coalitieakkoord uit te voeren. In scenario 1 is hier geen financiële ruimte voor. In de andere scenario's kiezen we voor het beschikbaar stellen van middelen. Het coalitieakkoord bevat ambities die verder reiken dan deze bestuursperiode. Daar nu niet meer in investeren betekent dat we twee jaar stilstaan. We kiezen binnen de ambities sociaal en duurzaam om voor twee prioriteiten incidentele middelen beschikbaar te stellen. De twee prioriteiten binnen het sociaal domein voegen we samen tot 'Transitie Sociaal Domein' waar we voor 2021 en 2022 € 50.000 beschikbaar willen stellen. Er komen geen extra structurele middelen. Dit betekent dat we een extra beroep doen op de reserves. De middelen worden incidenteel geraamd voor de jaren 2021 en 2022. Structurele voortzetting van de ambities is aan het volgende college. De algemene reserve toevoeging exploitatie zal moeten worden ingezet voor de extra incidentele middelen.

Scenario 2	Inc. 2021	2021	2022	2023	2024
Startpositie kaderbrief		-150	17	13	13
1. Baseline Informatiebeveiliging Overheid (1.6)		-20	-20	-20	-20
2. Omgevingswet (4.5)		-39	-39	-39	-39
3. Energietransitie (2.1)	-160	x	x		
5. Transitie Sociaal Domein (3.1 + 3.2)	-100	x	x		
7. Omgevingswet (4.5)	-232	x			
8. Eetwerkcafé (1.5)	-50	x			
9. Peuterspeelzaal (3.13)	-60	x			
10. Uitvoering Regionale Energie Strategie (2.3)	-70	x			
Financiële ruimte nieuw beleid	80	50	50	50	50
Saldo kaderbrief (incl. nieuw beleid)	-592	-159	8	4	4

Tabel 12 Financiële effecten scenario 2 (bedragen x € 1.000)

Ratio weerstandsvermogen	Saldo reserve exploitatie besluitvorming	toevng na	Uitname aanvullen tot ratio 1	Uitname scenario 2 tot ratio 1	Restant reserve toevng exploitatie bij ratio 1
0,58		2.375	-1.603	-592	180

Tabel 13 Restant reserve toevoeging exploitatie bij scenario 2 (bedragen x € 1.000)

Scenario 3

In dit scenario stellen wij incidentele middelen beschikbaar voor de vier ambities vanuit het voorstel Organisatie Ontwikkeling. Dit betekent dat we middelen beschikbaar stellen voor beide twee prioriteiten binnen het sociaal domein en daarnaast ook voor Leusden op de kaart. Ook hier geldt dat er geen structurele middelen bijkomen en er over twee jaar een nieuwe afweging moet plaatsvinden door het nieuwe college over het structureel maken van deze ambities.

Scenario 3	Inc. 2021	2021	2022	2023	2024
Startpositie kaderbrief		-150	13	13	13
1. Baseline Informatiebeveiliging Overheid (1.6)		-20	-20	-20	-20
2. Omgevingswet (4.5)		-39	-39	-39	-39
3. Energietransitie (2.1)	-160	x	x		
4. Zorgkosten sociaal domein (3.1)	-80	x	x		
5. Subsidie Lariks (3.2)	-100	x	x		
6. Leusden op de kaart (4.1)	-43	x	x		
7. Omgevingswet (4.5)	-232	x			
8. Eetwerkcafé (1.5)	-50	x			
9. Peuterspeelzaal (3.13)	-60	x			
10. Uitvoering Regionale Energie Strategie (2.3)	-70	x			
Financiële ruimte nieuw beleid	80	50	50	50	50
Saldo kaderbrief (incl. nieuw beleid)	-715	-159	4	4	4

Tabel 14 Financiële effecten scenario 3 (bedragen x € 1.000)

Ratio weerstandsvermogen	Saldo reserve exploitatie besluitvorming	toevng na	Uitname aanvullen tot ratio 1	Uitname scenario 3 tot ratio 1	Restant reserve toevng exploitatie bij ratio 1
0,55		2.375	-1.603	-715	57

Tabel 15 Restant reserve toevoeging exploitatie bij scenario 3 (bedragen x € 1.000)

Scenario 4

De ambities en doelen van dit coalitieakkoord reiken verder dan deze coalitieperiode en zullen ook na 2022 moeten worden voortgezet. Er zijn structurele middelen nodig om de ambities en doelen te verwezenlijken. Dit betekent dat we de benodigde kosten structureel in de begroting gaan opnemen. Consequentie hiervan is dat de

taakstelling voor de kerntakendiscussie hiermee wordt verhoogd. We nemen hiermee een hypotheek op de toekomst.

Scenario 4	Inc. 2021	2021	2022	2023	2024
Startpositie kaderbrief		-150	17	13	13
1. Baseline Informatiebeveiliging Overheid (1.6)		-20	-20	-20	-20
2. Omgevingswet (4.5)		-39	-39	-39	-39
3. Energietransitie (2.1)		-80	-80	-80	-80
4. Zorgkosten sociaal domein (3.1)		-40	-40	-40	-40
5. Subsidie Lariks (3.2)		-50	-50	-50	-50
6. Leusden op de kaart (4.1)		0	-43	-43	-43
7. Omgevingswet (4.5)	-232	x			
8. Eetwerkcafé (1.5)	-50	x			
9. Peuterspeelzaal (3.13)	-60	x			
10. Uitvoering Regionale Energie Strategie (2.3)	-70	x			
Financiële ruimte nieuw beleid	80	50	50	50	50
Saldo kaderbrief (incl. nieuw beleid)	-332	-329	-205	-209	-209

Tabel 16 Financiële effecten scenario 4 (bedragen x € 1.000)

Ratio weerstands-vermogen	Saldo reserve exploitatie besluitvorming	toevng na	Uitname aanvullen tot ratio 1	Uitname scenario 4 tot ratio 1	Restant reserve toevng exploitatie bij ratio 1
0,63		2.375	-1.603	-332	440

Tabel 17 Restant reserve toevoeging exploitatie bij scenario 4 (bedragen x € 1.000)

NB. In bovenstaande tabel wordt ervan uitgegaan dat naast de incidentele uitgaven ook het tekort van jaar 2021 ten laste gaat van de reserve, omdat in jaar 2021 de extra taakstelling mogelijk nog niet is behaald.

Voorkeursscenario

Wij kiezen voor scenario 2. Wij vinden dit scenario een goed evenwicht tussen enerzijds een financieel solide beleid en anderzijds om de noodzakelijke sociale en duurzame investeringen mogelijk te maken. Financieel solide, omdat we kaders voor een meerjarig sluitende begroting kunnen vaststellen. Wel met de kanttekening dat het opnieuw inzetten van onze vermogenspositie noodzakelijk is om een beperkt aantal ambities waar te kunnen maken.

Kaders begroting

Kaders begroting 2021

Bij het opstellen van de begroting hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- **Prijsstijgingen:** Bij de begroting 2020 is als bezuinigingsmaatregel besloten om in 2020 en 2021 de nullijn te hanteren voor prijsstijgingen. Op grond hiervan worden de budgetten voor 2021 bevroren en dienen prijsstijgingen binnen de budgetten te worden opgevangen. Aan de inkomstenkant worden de tarieven van de belastingen en heffingen met een inflatiecorrectie van 2% verhoogd.
- **OZB:** In de begroting 2020-2024 is een extra OZB-verhoging opgenomen. Het gaat om een gefaseerde verhoging (€ 60.000 - € 120.000 - € 180.000) gedurende de jaren 2021 t/m 2023. De realisering van deze maatregel is afhankelijk van de ontwikkeling van de begrotingspositie. Gelet hierop stellen wij voor om de eerste stap te effectueren en de OZB-opbrengst in 2021 met € 60.000 te verhogen.
- **Afvalstoffenheffing:** Er wordt uitgegaan van kostendekkende tarieven. Deze worden na de zomer becijferd op basis van de reinigingsbegroting. Evenals in voorgaande jaren kan er in 2021 geen overschot in de equalisatievoorziening via tariefsverlaging aan de inwoners worden teruggegeven. In de voorziening ontbreken daarvoor de middelen.
- **Rioolheffing:** In december 2019 is het Gemeentelijk Rioleringsplan voor de periode 2019-2023 vastgesteld. Ten aanzien van de rioolheffing is besloten tot een tariefstijging met € 3,00 per jaar in de jaren 2020 en 2021 (exclusief inflatiecorrectie). In het tarief 2021 zal de tweede stap van € 3,00 worden verwerkt.
- **Hondenbelasting:** Bij de behandeling van de Kaderbrief 2019 heeft de raad een motie aangenomen waarin het college wordt opgeroepen om voorbereidingen te treffen om de hondenbelasting vanaf 2019 in maximaal 10 jaar gefaseerd af te schaffen. Er is geen financiële dekking aangewezen voor de afschaffing van de belasting. Jaarlijks wordt in de Kaderbrief bezien of de afschaffing in het komende begrotingsjaar tot de financiële mogelijkheden behoort. In 2019 is de eerste tranche van de afschaffing van de hondenbelasting uitgevoerd waarbij de tarieven met 10% zijn verlaagd. Bij de Kaderbrief 2020 heeft de raad een amendement aanvaard om de tweede stap van de gefaseerde afschaffing voor 2020 uit te stellen, en zolang de meerjarenbegroting het niet toelaat de gefaseerde afschaffing voor de periode 2021-2023 uit te stellen. Als gevolg hiervan is de tweede stap van de afschaffing van deze belasting in 2020 niet doorgevoerd. Gelet op de begrotingspositie stellen wij voor om ook de derde stap in 2021 uit te stellen. Dit betekent dat de tarieven in 2021 alleen met inflatiecorrectie worden aangepast.
- **Het percentage voor de rentebaten in de begroting wordt afgestemd op het meerjarig te verwachten rendement op beleggingen. De rente is op dit moment nog steeds zeer laag. Voor 2021 gaan we evenals in 2020 uit van een rendement van 0,5%. In meerjarenperspectief handhaven we het rendement op 1%.**

Conclusie

De financiële uitkomsten van de Kaderbrief 2021 zijn sluitend. Het college stelt voor om scenario 2 als uitgangspunt te nemen voor het opstellen van de begroting. De keuze voor scenario 2 en hiermee de keuze voor alleen beleidsprioriteiten met de categorie 1 (wettelijke taken) betekent gelijktijdig dat voor de beleidsprioriteiten 2 t/m 4 geen middelen beschikbaar worden gesteld. Dit met uitzondering van de bijdrage aan de transitie Sociaal Domein, de Energietransitie en twee lopende verplichtingen.

In scenario 2 wordt voor nieuw beleid gebruik gemaakt van de vrij beschikbare reserves. De ambitie van het college is dit in de toekomst om te buigen naar een meer evenwichtig financieel beeld. Hiervoor wordt voorgesteld een kerntakendiscussie op te starten en daarin te zoeken naar aanpassingen in het beleid die kunnen bijdragen aan een toekomstig financieel evenwicht. De twee genoemde lopende verplichtingen zullen daar een onderdeel van zijn.

De begroting 2021 zal worden opgesteld op basis van de besluiten in deze Kaderbrief. Vóór het opstellen van de begroting is er naar verwachting meer inzicht in de financiële gevolgen die ontstaan door de Corona-crisis. Deze zullen wij verwerken in de begroting 2021.

Voor wat betreft het effect van de herijking van het gemeentefonds is de verwachting dat deze pas bekend wordt ná de begrotingsbehandeling. Dit effect treedt dan op vanaf 2022. Eventuele maatregelen om te komen tot een sluitende begroting zullen (uiterlijk) worden meegenomen in de Kaderbrief 2022, uiteraard in nauw overleg met uw raad.

Voorstel besluiten

Gemeente Leusden

Wij stellen u voor om de Kaderbrief 2021 vast te stellen en daarmee in te stemmen met de volgende kaders:

1. In te stemmen met de uitvoering van scenario 2:

a. structurele middelen beschikbaar stellen:

- i. € 20.000 voor Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO)
- ii. € 39.000 voor de Omgevingswet.

b. de structurele middelen ad € 59.000 te dekken ten laste van:

- i. € 50.000 structurele ruimte nieuw beleid;
- ii. € 9.000 ten laste van het positieve begrotingsresultaat.

c. incidentele middelen beschikbaar stellen:

- i. € 80.000 per jaar voor uitvoering energietransitie (2021 en 2022)
- ii. € 50.000 per jaar aanvullend Transitie Sociaal Domein (2021 en 2022)
- iii. € 232.000 aanvullend budget voor de Omgevingswet (2021)
- iv. € 50.000 per jaar aanvullend voor het Eetwerkcafe (2021)
- v. € 60.000 per jaar aanvullend voor VVE en peuteropvang beleid (2021)
- vi. € 70.000 voor de uitvoering van de Regionale Energie Strategie (2021)

d. de incidentele middelen ad € 672.000 te dekken ten laste van:

- i. € 80.000 incidentele ruimte nieuw beleid i.c. de algemene reserve flexibel deel
- ii. € 592.000 algemene reserve basisdeel.

2. In te stemmen met:

- a. het verhogen van de algemene reserve basisdeel ten laste van de algemene reserve toevoeging exploitatie met € 1.603.000 (ratio naar 1,0) en € 592.000 (scenario 2);
- b. de wegvallende renteopbrengsten (1%) bij aanwending van de algemene reserve toevoeging exploitatie af te ramen in de begroting;

3. In te stemmen met het starten van een kerntakendiscussie in 2021 ten behoeve van de begroting in 2022.

4. In te stemmen met de overige begrotingskaders voor de begroting 2021.

Gemeente Leusden